

Aluehallintovirasto

Itä-Suomi
Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö

Lausunto

ISAVI/3968/05.01.01.02/2014

24.11.2014

SISÄMINISTERIÖ

24. 11. 2014

INRIKESMINISTERIET

Sisäministeriö

Viite Viite: sisäministeriön lausuntopyyntö 5.11.2014 (SM025:00/2014)

Ehdotus hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi rahankeräyslaiksi

Sisäministeriö on pyytänyt Itä-Suomen aluehallintoviraston maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikön lausuntoa ehdotuksesta uutta rahankeräyslakia koskevaksi hallituksen esitykseksi.

Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö toteaa yleisesti, että rahankeräysasiat soveltuvat hyvin maistraattien tehtäväksi. Maistraateissa on kokemusta rekisterien ylläpidosta ja holhoustoimen tilintarkastuksesta saatu kokemus tulee olemaan hyödyksi organisoitaessa rahankeräystilistysten tarkastusta. Tärkeää kuitenkin on, että maistraateille osoitetaan riittävät resurssit uuden tehtävän hoitamiseen.

Yksikkö toteaa edelleen, että monet sen asian valmistelun yhteydessä esittämät muutosehdotukset on otettu hallituksen esitystä valmisteltaessa huomioon. Yksityiskohtien osalta todetaan kuitenkin vielä seuraavaa:

Ehdotuksessa hallituksen esitykseksi ei kovinkaan paljon avata sitä, mitä tuleva rahankeräysrekisteri pitää sisällään. Rekisteriin saadaan lakiehdotuksen mukaan merkitä rahankeräysilmoituksen tiedot sekä rahankeräystilityksen tiedot sekä mahdolliset keräyksen toimeenpanokielot. Siitä, miten rekisteristä saadaan tietoja, ei kuitenkaan säädetä mitään. Lakiehdotuksen perusteluissa todetaan, että rahaa lahjoittavalla täytyy olla mahdollisuus helposti ja nopeasti tarkistaa keräystä ja kerääjää koskevat tiedot rekisteristä. Itse lakiehdotuksesta puuttuvat tätä periaatetta koskevat säännökset oikeastaan kokonaan. Kysymys on siitä, miten on tarkoitus toteuttaa keräykseen osallistuvan oikeus rahankeräysilmoitustietojen tarkistamiseen sekä tarkastamisen helpuus ja nopeus.

Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö

Asiointiosoite: Puistokatu 29, Kuopio

Postiosoite: Itä-Suomen aluehallintovirasto, Kirjaamo/ Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö, PL 50, 50101 Mikkeli

ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIKASTO

puh. 029 501 6800

kirjaamo.ita@avi.fi

www.avi.fi/ita

Postiosoite: PL 50, 50101 Mikkeli

Mikkelin päätoimipaikka

Maaherrankatu 16

Mikkeli

Joensuun toimipaikka

Torikatu 36 C

Joensuu

Kuopion toimipaikka

Hallituskatu 12-14

Kuopio

Ehdotus hallituksen esitykseksi ei sisällä myöskään määräyksiä siitä, voidaanko rahankeräysrekisteristä poistaa tietoja ja millä perusteilla. Myöskään siitä, kuinka kauan tiedot säilyvät rekisterissä, ei ole säännöstä. Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö vastaa useiden rekisterien (holhousasioiden rekisteri, avioehtoasioiden rekisteri, avoliittoasioiden rekisteri, vihkimisoikeusrekisteri) toimivuudesta ja myös tietojen poistoajoista siinä vaiheessa, kun tiedot säännösten mukaan tulee poistaa. Rahankeräysilmoituksia koskevat yksityiskohtaiset tiedot eivät liene sellaisia, jotka tulisi säilyttää pysyvästi. Ilmoitustiedot olisi perusteltua poistaa rekisteristä määräajan kuluttua keräyksen päättymisestä, esimerkiksi 10-15 vuoden jälkeen. Lukumäärätiedot voitaisiin kuitenkin säilyttää rekisterissä pysyvästikin.

Lakiluonnoksen 14 §:n 2 momentiksi on asianmukaisesti lisätty maininta siitä, että aluehallintovirasto vastaa rahankeräysrekisterin yleisestä toimivuudesta sekä rekisteritoimintojen yhtenäisyydestä. Tämä edellyttää kuitenkin, että valtioneuvoston aluehallintovirastoista antaman asetuksen (906/2009) 7 §:ään lisätään maininta siitä, että maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikön tehtävänä on hoitaa myös rahankeräyslain 14 § 2 momentissa aluehallintoviraston tehtäviksi säädettyjä tehtäviä. Asetusmuutoksesta vastaa valtiovarainministeriö.

Myös rahankeräystilityksiä koskevat säännösehdotukset ovat hyvin yleisluonteisia. Laissa olisi hyvä tarkentaa, mitä tilityksen tulee sisältää ja tuleeko tilitykseen esimerkiksi liittää tositteita. Maistraatti voi lakiehdotuksen mukaan määrätä rahankeräyksen toimeenpanijan laatimaan uuden tilityksen tai täydentämään tai oikaisemaan jo annettua tilitystä. Ehdotuksesta puuttuvat kuitenkin säännökset esimerkiksi siitä, voiko maistraatti vaatia tilitystä annettavaksi sakon uhalla (vertaa esimerkiksi holhousoimesta annetun lain säännökset edunvalvojan vuosi- ja päästötilistä). Jos näin ei voida toimia ja maistraatin ainoana reagointivaihtoehtona on keräyksen toimeenpanon kieltäminen, tämä jälkikäteinen keino ei lainkaan toimi silloin, kun kyseessä on kertaluonteinen rahankeräys. Maistraattien kokemuksen mukaan holhousoimen edunvalvontapalveluissa edunvalvontatilien saaminen edunvalvojalta ei aina ole helppoa pakkokeinojen käyttömahdollisuudesta huolimatta. On ennakoitavissa, että rahankeräystilityksiäkään ei aina saada suosiolla. Tästä syystä maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö ehdottaakin, että maistraatti voisi tarvittaessa vaatia rahankeräyksen toimeenpanijaa antamaan asianmukaisen tilityksen tai siihen liittyvät tiedot sakon uhalla.

Taloudelliset vaikutukset ja aikataulu

Rahankeräysrekisterin suunnitteluun ja toteutukseen liittyvät kustannukset on arvioitu lakiluonnoksen yleisperusteluissa noin 1,5 miljoonan euron suuruisiksi perustuen Rabita -järjestelmän rahoitusosuuteen poliisin

koko TAR-hankkeesta. Perusteluissa huomioidaan myös se, että rekisterin toteutuksen lisäksi kustannuksia tulee syntymään sähköisen asiointin suunnittelusta ja toteutuksesta rahankeräysilmoitusten jättämisen sekä rekisteriin merkittyjen tietojen katselumahdollisuuksien osalta. Lisäksi on oletettavaa, että sähköinen asiointi tulisi olla ainakin tietojen katselun osalta käytettävissä 24/7 -periaatteella, jolloin keräykseen osallistuja voi tarkistaa tiedot muulloinkin kuin virka-aikana. Tietojärjestelmäkustannuksia tulee aiheutumaan edellä mainittujen asioiden lisäksi myös sähköisen asianhallinnan toteutuksesta, jota tarvitaan saapuneiden ilmoitusten ja tilitysten käsittelyyn. Kustannukset ovat kokonaisuutena arvioituna noin 2,5 miljoonaa euroa. Aikataulullisesti uusi rekisteri ja siihen liittyvät palvelut voitaisiin ottaa käyttöön keväällä 2017. Järjestelmän ylläpitokustannusten voidaan arvioida olevan vuositasolla noin 400.000 euroa.

Rahankeräysilmoitusten käsittelyyn ja muihin maistraateille ehdotettujen tehtävien hoitamiseen tarvittaisiin HE-luonnoksen perusteluosassa esitettyjen eri skenaarioiden perusteella 4,6—9,3 henkilötyövuotta. Maksullisen toiminnan työpanoksesta suurimman osan arvioidaan kuluvan tilitysten käsittelyyn. Alustavat henkilötyövuosiarviot voivat kuitenkin erota arvioidusta huomattavastikin riippuen ilmoitusten todellisesta määrästä ja tehtävien vaatimasta työajasta. Näin ollen maistraateille on osoitettava riittävät resurssit tehtävien hoitamiseksi. Toiminnan lähtökohtana tulee myös olla, että rahankeräysilmoituksista peritään kustannuksia vastaava maksu. Myös annettavan tilityksen tarkastuksen maksullisuutta tulee harkita (vrt. holhoustoimessa edunvalvojan antaman tilin tarkastaminen on maksullista).

Poliisihallituksessa Riihimäellä rahankeräystehtäviin käytetyt 3,5 henkilötyövuotta siirtyisivät maistraateille tehtävien siirron yhteydessä. Virkojen ja niihin nimitettyjen virkamiesten siirtoon sovelletaan valtion virkamieslain (750/1994) 5 a §:ää, jonka mukaan valtionhallinnon toimintojen uudelleenjärjestelyn yhteydessä virat ja niihin nimitetyt virkamiehet siirtyvät samaan virastoon tai samoihin virastoihin kuin tehtävät siirtyvät. Viran siirto edellyttää virkamiehen suostumusta silloin, kun tehtävät siirtyvät paikkakunnalle, joka sijaitsee työssäkäyntialueen ulkopuolella. Tässä vaiheessa on vaikea kuitenkin arvioida sitä, tulevatko nämä 3,5 henkilötyövuotta riittämään tehtävien hoitamiseen. Alimmillaankin eri skenaarioissa arvioitujen ilmoitusmäärien toteutuessa maistraatteihin tarvittaisiin vähintään 4,6 henkilötyövuotta tehtävien hoitamiseen. Tällöin kustannukset olisivat 278.854 €. Jos ilmoitukset kuitenkin lisääntyvät voimakkaasti, on mahdollista, että tarvittava htv-resurssi olisi 9,3 henkilötyövuotta, jolloin kustannukset nousisivat 557.708 euroon.

ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO**Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö**

yksikön päällikkö

Merja Koponen

lakimies

Aila Heusala